

Mervi Paajanen ja Taina Ahosola

Raportti sähkökoekalastuksista Viesimonjoella
2025

Viesimonjoki Kiihtelysvaara 2025, kuva: Mervi Paajanen

Pohjois-Karjalan kalatalouskeskus ry
2025

1. JOHDANTO

Sähkökoekalastus oli osa Kitee-Jänisjoen kalatalousalueen toteuttamaa Jänisjoen taimenten dna-tutkimushanketta, jossa kartoitetaan taimenen esiintyvyyttä Jänisjoen sivujoissa sekä taimenten perimää. Tarkoituksena oli saada saaliiksi mahdollisimman paljon taimenia ja ottaa niistä evänyytteet DNA-tutkimusta varten. Hankkeeseen on saatu avustusta Pohjois-Savon ELY-keskukselta (POSELY/313/2023, muutospäätös 3.10.2024).

Vuonna 2022 toteutettiin hankkeen ensimmäinen osa, jossa sähkökoekalastuksia tehtiin Kemppeanjoella ja Kangasjoella. Vuonna 2023 aloitettiin hankkeen toinen osa, jossa oli tarkoituksena hankkia lisää näytteitä Kangasjoelta ja lisäksi selvittää myös Viesimonjoen taimentilanne. Vuonna 2023 sähkökalastuksien toteuttaminen ja varsinkin taimenien kiinni saaminen, osoittautui lähes mahdottomaksi, koska Jänisjoen vesistön vedet olivat erittäin korkealla. Näin ollen päätettiin jatkaa hanketta seuraavana syksynä. Vuonna 2024 tilanne olikin päinvastainen, kun Jänisjoen alueella vedet olivat erittäin alhaalla. Taimenia onnistuttiin saamaan tuolloin vain kaksi yksilöä, molemmat Viesimonjoesta. Vuonna 2025 sähkökalastuksia tehtiin vain Viesimon joella.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

Vuonna 2025 Viesimonjoella kalastettuja kohteita oli kolme; Viesimonjoen yläosassa, Kiihtelysvaaran kylän länsipuolella oleva koskialue, joen alaosassa Uskalin alueella olevat Lampelankoski ja Myllykoski. Kalastukset toteutettiin 18.8.2025.

Sähkökoekalastuksissa käytettiin Pohjois-Karjalan kalatalouskeskus ry:n akkutoimista Hans Grassler- sähkökalastuslaitetta (malli IG200/2 v). Koekalastukset suoritettiin yhden poistopyynnin menetelmällä (Vehanen, 2013).

3. TULOKSET

Koskialue Kiihtelysvaaran länsipuolella

Viesimonjoen ensimmäinen koekalastuskohde oli Kiihtelysvaaran kylän länsipuolella sijaitseva koskialue (kartta 1). Koekalastus suoritettiin 18.8.2025, jolloin veden lämpötila oli 15 astetta ja sää pilvinen. Kalastettu koeala oli pituudeltaan noin 100 metriä ja leveydeltään noin 5 metriä (500 m²). Koskialue on pituudeltaan reilut 180 metriä, mutta sitä ei pystytty kalastamaan koko pituudeltaan, koska uoman yli oli kaatunut paljon puita (myrskytuhoja).

Uoman leveys vaihteli 4-6 metrin välillä ja syvyysluokka oli 0-61 cm. Pohja-aines oli pääasiassa isoa kiveä ja pientä lohkaretta. Pientä kiveä ja soraa esiintyi myös. Uoma oli luonnontilainen ja pohja suurelta osin vesikasvien peittämä (n. 70 % pohjasta). Uomaa ympäröi sekametstä ja rannoilla kasvoi myös heinikkoa sekä pensaikkoa (kuvat 1-3).

Saaliiksi saatiin yksi (1) ahven, yhdeksän (9) kivisimppua ja kolme (3) madetta.

Yhtään taimenta ei saatu, vaikka kohteessa näytti olevan taimenelle ja sen lisääntymiselle sopivaa habitaattia.

Kartta 1. Kiihtelysvaaran läsipuolinen koskialue Viesimonjoessa. Kalastettu koeala on punaisten viivojen välinen alue.

Kuva 1. Kiihtelysvaaran länsipuolisen kosken koealan yläosa, jossa näkyy myös uoman yli kaatuneita puita

Kuva 2. Kiihtelysvaaran länsipuolisen kosken koalan alaosa

Kuva 3. Kiihtelysvaaran länsipuolisen kosken koalan alaosa alavirtaan päin kuvattuna

Lampelankoski

Viesimonjoen toinen koekalastusala oli Uskalissa sijaitseva Lampelankoski (kartta 2). Veden lämpötila oli kalastuksen aikana 15 °C ja säätila pilvinen. Kovan virran ja uoman syvyyden vuoksi kalastamaan pystyttiin vain kosken alaosassa noin 11 metrin pituinen alue, joka oli leveydeltään noin 4-5 metriä (40-50 m²).

Uoman leveys vaihteli noin 4–7 metrin välillä. Kalastetun alueen syvyys vaihteli noin 20 cm:n syvyydestä 60 cm:n syvyyseen. Uomassa oli kuitenkin myös syvempiä kohtia. Pohja koostui kalliosta, isoista kivistä, pienistä lohkareista, pienistä kivistä sekä hienosta hiekasta. Vesisammalia oli jonkin verran, mutta uoman pohja oli suurelta osin kasviton. Uomaa oli jonkin verran perattu raivaamalla kiviä virran reunoille. Koskialue oli sekametsän ja pensaiden ympäröimä. Rannoilla kasvoi heinikkoa, (kuvat 4 ja 5). Lampelankoskella ei näyttäisi olevan taimenelle suotuisaa lisääntymisaluetta.

Saaliiksi Lampelankoskelta saatiin vain yksi särki. Vuonna 2024 samalta koealalta oltiin saatu saaliiksi yksi (1) taimen.

Kartta 2. Lampelankoski. Koealan sijainti merkitty punaisilla viivoilla (viivojen välinen alue).

Kuva 4. Lampelankosken koeala kosken alaosassa

Kuva 5. Lampelankosken alaosan koeala alajuoksulta päin

Alakoski

Viesimonjoen kolmas koekalastuskohde oli Uskalissa Erolan tilan, Haapovaaran tien sillan kohdalla sijaitseva Ala-Koski (kartta 3). Koekalastus suoritettiin 18.8.2025, jolloin veden lämpötila oli 15,0 °C ja säätila puolipilvinen. Kalastettu koela oli pituudeltaan noin 35 metriä ja leveydeltään noin kolme (3) metriä (105 m²). Uoma kalastettiin koalueen alaosaan vain reunasta. Kosken alaosaan uoman pohjassa oli vanhoja puurakenteita, jotka tekivät paikoitellen kahlaamisen mahdottomaksi. Siitä syystä ko. alue kosken alaosaan jätettiin kalastamatta.

Uoman leveys oli noin viisi (5) metriä ja syvyysluokka oli 21–60 cm. Pohja oli kivinen ja lohkareinen. Kivisillä alueilla oli jonkin verran vesisammalia. Koskialueen rannoilla oli pääasiassa pensaikkoa ja heinikköä. Suurempaa puustoa ei ollut (kuvat 6 ja 7).

Ala-Koskelta ei saatu mitään saalista. Vuonna 2024 Ala-Koskelta oli saatu yksi taimen.

Kartta 3. Ala-Koski Uskalissa. Kalastus suoritettiin oli punaisien viivojen välisellä alueella.

Kuva 6. Ala-Kosken alaosa, Haapovaarantien sillan itäpuolella.

Kuva 6. Ala-Kosken yläosa, Haapovaarantien sillan länsipuolella

4. TULOSTEN TARKASTELU

Sähkökoekalastuksen tarkoituksena oli kartoittaa taimenen esiintymisiä Viesimonjoella ja ottaa taimenista dna-näytteitä. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää Viesimonjoen mahdollisen taimenkannan sukulaisuus Jänisjoen alueen jo aiemmin tutkittujen taimenten kanssa. Yhtään taimenta ei kuitenkaan näissä koekalastuksissa saatu saaliiksi. Siltikään ei voida sanoa, etteikö Viesimonjoessa esiintyisi ollenkaan taimenta, koska vuoden 2024 kalastuksissa oltiin saatu saaliiksi kaksi taimenta. Yhtään taimenen poikasta ei kuitenkaan silloinkaan saatu, joten todisteita taimenen lisääntymisestä joessa ei sähkökoekalastuksissa ole saatu. Vuonna 2024 saaliiksi saadut taimenet ovat mahdollisesti voineet vaeltaa jokeen muualtakin.

Viesimonjoen kohteista osa oli hankalasti sähköllä kalastettavia syvyyden, pohjan rakenteen ja voimakkaan virran takia, joka saattoi vaikuttaa huonoon tulokseen.